

Berend László

(1898–1944)

Az emberek között

Valóban vége minden révületnek,
mely egykor Isten közelébe hajtott?
E Földön akkor engem még szerettek
és ránk anyám sugárzó karja hajlott.
Saját, külön anyám volt, emberek!
s apám, saját apám jött, szállt velem
a földalattin, mely a Ligetet
nekem hasítja fel dobos morajjal
és úgy ömölt elébem, mint a hajnal,
egy tálca tó. És fent, a tó felett
Isten pibent... s engem is szeretett.

De nemcsak ott pibent... Isten mosolygott
apám kicsinyke, türkizkék szemében,
a körhintában Isten kedve forgott
a sárkánybáton és a táltos ménen.
A biztos asztal dús damasztjain
a lány kalácsban Isten cukra hív
és ő növeszti erő tagjaim,
a zongorában, a latin betűkben
Isten derengett búgva és derülten,
Isten világolt ama napjaim
aranyajtékú tengerhajjain.

És Isten élt a zengő szédületben,
amellyel megköszöntem, hogy megáldott
és Isten sírt a kéjes réműletben,
amellyel látva láttam a világot
s a vers csudáját... villogó sirály
kecsével ahogy átlibbent a Föld
homályain, hol más madár se jár
s ahogy kezembe röppent lenge szárnyal,
valami furcsa borzongás ver által:
megérezte a világ egész
varázsát ez a tündér tengerész.

És a világ, jaj, olykor úgy megáradt
és áthullámozott köfalon, palánkon,
a Vártetőkön, ha a fény kifáradt,
ha éjbe kúszó, hallgatag Dunákon
kiparázslottak egy lány ajkai...
(Minő veszett öröm! csitulj szavam:
lélegzetét is vágyom hallani...)

Igen, ez mind, mind a világ volt, mintegy
Istennek teste, mellyel rámlegyintett
és felcibálva lényét bennem is:
ő lett a látvány és az ember is.

Igen, ő volt a lét és ő voltam én is
s amerre mentem, mindenütt csudái
nyíltak az utcák elnyúvott kövén is.
Ez volt a szép!, hogy volt szemünk csudálni
és oly gyakorta, hogy az szinte fájt...
s hajszolt a sok szép, hogy gyerek-tüzem
is ékeztse majd a földi nyárt
és esztendőim korbácsolni vágytam,
hogy fussanak, mert megfulok a vágyban,
dicsérve élni mit a lét adott:
a sejtjeinkbe tékozolt Napot!

De aztán, hogy-miként, azt nem tudom, csak
vértenger áradt álmodom tűzkörébe,
hajjaiba a csillagok lerogytak
s elszállt a szépség oly vad messzeségbe,
hogy soha többé el nem érhetem.
A vész kitépte földje nedviből
és csak dobálja megvert életem:
sok éve már, hogy nincs reményem, nincsen
saját szavam, csak vagdosó bilincsem:
életveszejtő kortéboly vetett
alattam széjjel minden fekhelyet,

hogy csont-apasztó, lassú pusztulásban
botlom az országúton, mint a medve,
ki pór dudára táncol s csak vasával
csap egyet-egyet néha, elfeledve,
hogy nem vidám király már – zöld hegyek
öln, még csak nem is királyi rab,
mert el nem érhet egy sülány legyet;
hajcsár korunk az úr, ki fogva tartja
s ha foglya hördül, már felérivallja:
„Tán erdőben vagyunk?” S feléröhög:
„Nem ott, uram! Az emberek között”

Az emberek között... e szót kimondva
kezem ökölbe görbül és sötétes

*köd ül szememre és zsibbadt karomba
pustítás szomja árad s zendüléssel
búgással kérdi: mért lettem halott?
Ki tette borzasztó kezét reám?
Ki tette, hogy a tékozló Napot,
kit életemmel készültem dicsérni,
már sárveremmel vágyik fölcserélni
a bennem-dermedt, félbetört tusák
jégalmazába fojtott ifjúság...*

*A lámpa-fény, ha eltört körte-teste,
és izzó szénjén átcikáz a szél és
a fűolajtól édes nyári este
figyelve még egy villanatra szétnéz,
nyugodtan hüül ki, hisz finom szeme
lángolt, sugárzott, míg csak élbetett.
De rólam elszállt Isten jó kegye,
csak sárgöröngy lettem a kor sarában,
s göröngy leszek, akit az út porában,
nem is gyanítva, sár-e, lélek-e:
odébb rúg majd az utcák gyermeke.*

Új Élet Naptár, 1959